

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3342

av **Désirée Pethrus (KD)**

Ensamkommandes situation i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt uppmärksamma ensamkommande flickors situation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur stödet till unga vuxna som fyllt 18 år men inte 21 år kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de senaste åren har många ensamkommande barn kommit till Sverige. Under 2014 kom 7 049 ensamkommande barn och unga till Sverige och sökte asyl. Det är en ökning med över 80 procent jämfört med året innan. De kom framförallt från Syrien och Eritrea. Under 2015 sökte ett mycket stort antal ensamkommande asyl i Sverige, totalt 70 384¹. Även under 2016 var det 10 909 ensamkommande barn och unga som sökte asyl i Sverige, vilket då motsvarade drygt en tredjedel av samtliga inkomna asylansökningar. Detta har inneburit stora påfrestningar på mottagandesystemet samt för kommun och stat att finna bra boenden.

Många av dessa barn kan vara traumatiserade från resan hit. De kan ha varit utsatta på olika sätt, utnyttjats av människosmugglare och andra som profiterat på deras situation. De ensamkommande flickorna är i minoritet, även om gruppen har ökat från 16 procent 2012 till 23 procent 2017. Socialstyrelsen har genom en undersökning funnit att flera av flickorna har barn. Totalt 53 flickor mellan 13 och 17 år hade ett eller flera barn. Dessa flickor är i behov av ett särskilt stöd med tanke på att de själva är barn och samtidigt föräldrar. Socialstyrelsen konstaterade i sin rapport ”Analys av situationen i socialtjänsten våren 2017” att många ensamkommande flickor är utsatta, flera är gifta och har barn, många placeras i nätverkshem hos bekanta eller släktingar som kan

¹<http://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna+an%C3%B6kningar+om+asyl+2015+-+Applications+for+asylum+received+2015.pdf>.

erbjuda ett visst mått av trygghet men även isolera flickorna från det svenska samhället.² I flera uppmärksammade fall har minderåriga flickor placerats i hem som män som de har blivit bortgifta till också har tillgång till. Det är angeläget att ensamkommande flickor kontinuerligt ges stöd och att deras självständighet och rättigheter bevakas.

Idag erbjuds stödboende som en ny boendeform för ensamkommande istället för som tidigare endast HVB-hem. Stödboende är ett eget boende med anpassat stöd för barn och unga i åldern 16–20 år. För barn i åldern 16–17 år ska det finnas särskilda skäl för att de ska kunna placeras i ett stödboende³. Det var en välkommen förändring som innebär ett mer adekvat boende. I HVB-boende ska endast barn med mycket särskilda behov placeras, såsom unga med missbruks- eller beteendeproblematik. I annat fall är stödboende eller familjehem att föredra. I anslutning till detta behöver kommuner aktivt gå ut och rekrytera familjehem i större utsträckning än idag.

De ensamkommande är ibland nära 18-årsgränsen eller har till och med fyllt 18 år på vägen mot Sverige. Den första augusti hade Rättsmedicinalverket åldersbedömt 2 481 ensamkommande i en grupp på 6 880 st och fann då att 2 002 (80 %) av dem bedömdes vara över 18 år⁴. Det är angeläget att asylbesked och bemötande ges på riktiga grunder, så att hjälp når till rätt målgrupp.

Eftersom det har förekommit att barn har placerats i boendeformer tillsammans med vuxna asylsökande, utsatts för hedersförtryck och tvingats in i äktenskap, behöver planeringen av boendet i högre grad än idag göras utifrån barnets särskilda behov. Socialstyrelsen uppger enligt Sveriges Television (14 augusti 2017)⁵ utarbeta ett kunskapspaket som ska vara klart i november 2017. Informationen riktar sig till kommunerna och syftar till att stärka kunskapen om ensamkommande flickor och deras situation.

De som har fyllt 18 år och erhållit uppehållstillstånd räknas som vuxna. När ett barn som inte har ett fortsatt vårdbehov fyller 18 år övergår ansvaret för mottagandet från socialtjänsten till Migrationsverket. Socialtjänsten i berörd kommun bedömer om individen är i fortsatt behov av vård enligt SoL eller LVU trots 18 år fyllda. Kvarstår behoven kan kommunen fortsätta bevilja insatser fram till att individen fyller 21 år och får därmed kostnader ersatta av Migrationsverket under förutsättning att individen var barn vid asylansökan och att vårdkedjan inte är brutet⁶. Dessa unga personer har behov av ett stöd som sträcker sig utöver vad en vuxen kan behöva. Om de inte får adekvat stöd i inledningsfasen riskerar vi att dessa barn och unga hamnar i utanförskap som inte gagnar någon.

Jag anser att man behöver se över stödet till de unga som fyllt 18 år men inte 21 år. Många barn och unga uttrycker att det är svårt att komma in bland svenska ungdomar. Då söker de sig till andra i samma situation. Riskerna är att de inte får en snabb och bra introduktion i det svenska samhället. Riskerna ökar för utanförskap och en negativ utveckling för dessa barn och unga. Vi borde kunna göra mer för dessa barn. Ibland

² <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/dalig-kunskap-om-ensamkommande-flickor-med-barn>.

³ <http://www.ivo.se/ensamkommande-barn/stodboende/>.

⁴ <https://www.rmv.se/aktuellt/det-visar-tre-manader-av-medicinska-aldersbedomningar/>.

⁵ Dålig kunskap om ensamkommande flickor med barn (14 augusti 2017).

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/dalig-kunskap-om-ensamkommande-flickor-med-barn>.

⁶ Ett gemensamt ansvar för ensamkommande barn och ungdomar, maj 2017.

https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6149052/1494849365321/Rapport_ensamkommande+barn.pdf.

placeras de hos släktingar som själva är nyanlända och inte kan introducera barnet i det svenska samhället. Vid sidan av denna placering erbjuds de inget annat stöd.

Jag anser att stödet till unga som fyllt 18 år men inte 21 år måste förbättras. Stödpersoner/familjer och särskilda insatser från kommuner bör initieras. Att som nu lämna dessa unga vuxna vind för våg, utan stöd när de kommer till ett helt nytt land, måste uppmärksammas.

Désirée Pethrus (KD)